

ropotijo pospraviti in zakleniti; ključek imel je pa vedno pri sebi na motozu okolu vratu — mesto svetinje pod obleko obešen. Čez par dni potem poslovil se je Frice pri svojem stricu kaj gniljivo, se vé, da farizejsko.

Frice jo je popihal iz mesta Z..... naravnost proti Kranjski. Pred vsem bilo mu je na tem, da je priglufane in ukradene denarje pod izmišljenim imenom v hranilnici obrestovno naložil. Bogat hotel je na vsak način postati. — V mestu ga pa ni veselilo ostati; šel je toraj na deželo, da tam svoje delo zlobnosti poskusi nadaljevati. Tri cele dni je hodil vedno dalje, a za-nj nikjer ni bilo nič povoljnega. Četrtega dne zvečer pa prenoči v prijetnem selu Podpečinami. V tem selu bilo je trgovstvo in obrtnija ob istem času v najboljšem razcvitu. Poizvedel je tudi prec ta večer po vseh okoliščinah tega kraja. Kar je zvedel, dopadalo mu je vse, toraj ni čudo bilo, da je želel si v tem kraju službe dobiti, kar se mu je tudi pri trgovcu „z raznim blagom: Rebrniku“ posrečilo. Friceta Plahtača sprejme ta vrli in blagi mož, kot trgovskega pomočnika za mesec dni v svojo štacuno na poskušajo. S svojo zvito spretnostjo je malopridnež pri novem gospodarju si kmalu popolno zaupanje pridobil. Večkrat je Plahtač novega gospodarja na to in ono reč opozoril, kako bi se dalo pri trgovini bolje urediti, da bi več dobička donášalo. In — navadno je vsakikrat pravo pogodil. Rebrnik bil ga je kar vesel; zaupal mu je slednjič vse — celo štacuno in njeno vodstvo; postal je po preteku nekoliko mesecev sam knjigovodja in ob enem tudi kasir. Med tem je Rebrnik po nekem bogatem sorodniku podedoval celih 35.000 gold. Uže preje na dobrih gmotnih nogah, mislil si je, da mu sedaj več zmanjkati ne more. V štacuni ima spretnega nadomestnika, zatoraj peča se sam vedno manj za trgovino svojo. Prikupi si toraj nekoliko zemljišča, da bode mogel tako-le včasih malo za kratek čas tudi pokmetovati. Rebrnik je, dasiravno do tega časa prav varčen in trezen, pričel vedno pogosteje gostilne v kraju obiskovati; udal se je pa tudi raznim igram, katerih do sedaj še poznal ni. In tako sta Plahtač Fric in podedovani tisočaki kmalu gospodarja Rebrnika na napačno pot spravila. Vse to bilo je pa spridenemu Plahtaču prava deroča voda na njegov mlin. Gospodar se je le tu in tam včasih po nekoliko trenutkov v svoji štacuni pomudil, ter svojo blagajnico vselej takrat radovoljno odprl, ko je bilo treba primanjkljaj za novo naročeno in za štacuno prejeto blago poplačati.

Plahtač pa, ko je videl, da mu je prilika za novo sleparstvo kaj ugodna, zamudil ni prav nobenega trenutka, da se na škodo svojega gospodarja sam okoristi. Manje in večje svote je skoraj slednji dan izneverjal in to tem bolj, kolikor bolj se je gospodar njegov nesrečnim igram vdajal. Gmotni položaj Rebrnikov je vedno bolj propadal; čudo temu pa ni bilo nobeno, ker sta ga dva huda glodalca, vsak po svoje, spodjedala. Se ve, da v očéh vseh sosedov bil je Frice pravi uzor poštenosti, vsega družega pa le gospodar sam kriv.

Preje, nego se je mislilo, moral je Rebrnik svojo trgovino opustiti; štacuno so mu upniki zaprli ter vse

na javni dražbi prodali, da so si tako svojo upnino pokrili. Rebrniku pri tem drugega ostalo ni, nego edina hiša z golimi stenami v stanovanje njemu samemu in njegovi precej številni družinici.

Ker pri takih britkih okoliščinah Rebrnik Plahtača in drugih trgovskih pomočnikov več potreboval ni, odpustil je vse. Ob slovesu pohvalil je Rebrnik Friceta za njegovo pridnost prav zeló, ter mu voščil zopet kmalu kako dobro službo kje dobiti. Revež, se ve, da tega vedel ni, da ga je Plahtač poleg dobrega pogojenega plačila, koje mu je redno izplačeval, tudi skoraj ob polovico njegovega nekdanjega premoženja pripravil. Kot nekdanj strica Antona, zapusti je Plahtač tudi sedaj svojega lahkomišljenega in preveč zaupnega gospodarja s solzami v očéh.

Iz Podpečin krene jo Plahtačev Frice naravnost v mesto T... — Tudi tu spravi svoj prisleparjeni denar na varno mesto v hranilnico — pod raznimi izmišljenimi imeni. Sklene pa tudi, svoja sleparstva še na kak nov način poskusiti. Oglasi se pri vodstvu zavarovalne banke „S.....“ za praktikanta. Kmalu pridobil si je tudi v tem obziru toliko praktične izurjenosti, da je postal pravi uradnik z precej dobro plačo na leto. Ker je imel pa med vsemi skoraj najbolj gladek in namazan jeziček, odločilo ga je vodstvo zavarovalnice za popotovalnega agenta. To je bil zopet pravi žleb na njegov sleparski mlin.

(Dalje prih.)

## Trgovinska in obrtna zbornica.

Trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani je imela, kakor smo uže objavili, dné 21. oktobra t. l. svojo redno sejo pod predsedništvom gosp. zborničnega predsednika Josipa Kušarja, v navzočnosti vladnega zastopnika, c. kr. vladnega svetnika g. Jos. Dralke, in naslednjih gospodov zborničnih udov: Ivana Baumgartnerja, Ivana Dogana, Oroslava Dolenca, Iv. N. Horaka, Frana Hrena, Vekosl. Jenka, Antona Kleina, Frana Omerse, Mihaela Pakiča, Ivana Perdana, Vasa Petričiča in Fr. Ksav. Souvana.

Gospod zbornični predsednik konstatuje, da je za sklepčnost potrebno število zborničnih udov navzočno, otvori sejo ter imenuje overovateljema današnje seje gg. Ivana Baumgartnerja in Frana Ks. Souvana.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II. Zbornični tajnik poroča o doneskih za strokovno šolo za lesno obrtnost. C. kr. deželno predsedništvo je javilo, kakor je znano slavni zbornici, z dopisom od 18. marca 1887, br. 710, da je Njega Vzvišenost gosp. minister za uk in bogočastje naznanil z ukazom od 11. marca t. l., br. 22.865, da bi po vspehih daljnih obravnav bil voljen, ustanoviti strokovno šolo za lesno obrtnost na Kranjskem, to je za mizarstvo, hišne oprave, rezljanje, strugarstvo in pletenje košaric, in sicer s sedežem v Ljubljani.

Ker pa je državni proračun za leta 1887 uže predložen državnemu zboru v ustavno pretresanje, mogel bi

se toraj ustanoviti tû zavod, udobivši po ustavnem potu potrebna sredstva za 1888. l., vsekakor še le za to leto.

Vendar je priporočati, sporazumeti se uže zdaj z merodajnimi faktorji zaradi potrebnih doneskov.

Za omenjeno strokovno šolo bilo bi potreba, ako bi se držali prej naznačenega navodila in triletne učne dôbe, sedem učiteljev, namreč vodje, jednega učitelja za risarstvo in modelovanje in štirih delovodij, po jednega za vsako omenjenih strok, kakor tudi jednega pomožnega učitelja za ponavljavni pouk, trgovsko računstvo itd., za kar bi bilo učnemu upraviteljstvu prevzeti vkupnih troškov 5700 gold.

Za prva potrebna učila, orodje, aparate, modele itd. trebalo bi 2400 gold., od katerih bi morali vsaj polovico dati krajevni faktorji, kakor kranjsko deželno zastopstvo ali trgovinska in obrtna zbornica.

Tekoči troški za učila, orodje, učno tvarino za izvršbo ter za pisarnične potrebščine iznašali bi na leto okolo 1000 gold.; in izvedbo vse stvari bi celó pospeševalo, ako bi krajevni faktorji prevzeli vsak po nekoliko troškov, osobito ker ni dvojbe, da finančni položaj zahteva kolikor možno omejitev in da ravno to ovira ne malo vresničenje ustanovitve omenjene strokovne šole.

Njega Vzvišenost je dalje gledé na prostore povdarjal, da bi za potrebne prostore imela skrbeti občina, in sicer: za jedno šolsko sobo z navadno šolsko opravo (šolske klopi, stenska plošča, prostor za učitelja itd.), za svetlo sobo za risanje in jedno za modelovanje, jedno za rezljarje, za večji prostor za pletarje košaric, za večji prostor za mizarje, dalje za jedno sobo za vodjo, po jedno za učitelje in za učila ter za primeren prostor za zalogo materiala ter za izdelane reči itd.; isto tako bi imela občina nalogo skrbeti, da ostanejo ti prostori v dobrem stanu, nadalje za snaženje, razsvetljavo in kurjavo, potem oskrbeti šolskega slugo in konečno oskrbeti prvo opravo šole s klopni, obešali za obleko, umivalniki itd.

Če še omenimo, da bi bilo zeló potrebno, ako bi trgovinska zbornica, deželni odbor itd. skrbeli za ustanove, da bi za prvi čas obstanka strokovne šole imeli zadostno število učencev ter da bi tudi mladenčem izmed revnejšega prebivalstva omogočili obiskovati ta zavod, — potem bi izcrpli program za stroške in potrebne dohodke tega zavoda. (Dalje prih.)

## Politične stvari.

### Iz avstrijske delegacije.

#### a) Redna vojna potrebščina.

O razpravi redne vojne potrebščine ni omeniti posebnega, kar pa se je omenilo vendar-le bolj pomenljivega v finančnem odseku delegacije, je sledeče:

Kojnica se je na Ruskem zeló, enako na Francoskem, pa tudi na Laškem pomnožila, pri nas se to ni

storilo, vendar pa se je izreklo za potrebno, da se ima še krog 1000 konj več izurjenih in pripravljenih tako, da jih za slučaj vojske ni treba še le kupavati in uriti. Taki konji sprejmo se v vojno, tam se izurijo in potem oddajo kmetovalcem v rejo in rabo, ki so vezani, konje dobro preskrbeti in vsako leto za par tednov pripeljati k vajam, po minulih 6 letih pa takim kmetovalcem pripadajo konji v last. Tudi oprava vojaška bode se nekoliko pripravnejša naredila, deloma po izgledu nemške vojne pa z večjimi premembami, ker se bode pa ta ponovila polagoma, ne bode prizadela večjih stroškov.

Gledé zboljšanja hrane za prostake nastala je zeló živahna razprava. Poročevalec dr. Matuš zagovarjal je sklep, po katerem se skupno ministerstvo poziva za vojake vpeljati tudi večerjo, in je v ta namen navajal številke o slabotnosti sedanjih novincev.

Drugi govorniki, izrekoma dr. Hausner, ugovarjal je, da slabotnost novincev k večjem dokazuje, da imajo ljudje v obče preslabo ali prepičlo hrano, ne pa vojaki; temu dodajali so še nekdanji vojaški delegati, da skušnja kaže, kako pri vojakihi strogeji red po vsem nadomesti, za kar bi bila tu ali tam hrana morebiti bolj pičla, ker je dokazano, da so se novinci uže v teku 2 do 3 mesecev izdatno izredili in postali krepkejši. Vrh tega ima uže sedaj vojno vodstvo sredstev na razpolaganje, da vojaki takrat, kedar izredno trpé, tudi dobijo izredne hrane, tako, da jim v obče ni nikdar silo. Ako bi se hotelo vsakemu prostaku privoliti večerja vrednosti 4 krajc., treba bi bilo v ta namen vojne potrebščine zvikšati za 3 do 4 milijone goldinarjev.

Konečno se je dotični sklep sicer ponovil, toda prevladalo je prepričanje, da se ti stroški še lahko vtrpé, dokler se naše denarne razmere sploh izdatno ne zboljšajo.

Vprašanje delegata dr. Poklukarja zarad varnejega spravljanja zalog žvepla pri kamniški tovarni za smodnik — in pa gledé pospeševanja zgradbe železnice z Ljubljane v Kamnik, omenile so „Novice“ uže na posebnem mestu zadnje svoje številke.

#### b) Izredna potrebščina za vojno.

Pri tem proračunu razpravljal se je najimenitnejši predmet v letošnjem zasedanji, namreč: puška repetirka z malo kroglo.

O tem vprašanji govoril je vojni minister v dveh sejah blizo štiri ure.

Ni vse za javnost, kar je povedal, toda ravno ono, kar ima ostati tajno, nima nikakoršne zanimivosti za prebivalstvo sploh.

Bistvo vprašanja je sledeče: Puška v obče ostala je nespremenjena po obrazcu Manliherjevem, ki se je sprejel, kupil in začel izdelavati uže lansko leto. Lansko leto izrekel se je pa vojni minister zoper drobneje krogle (mali kaliber) trdeč, da bi se za tega moral iznajdeti še jakejši smodnik, katerega sicer poskušajo uže Francozi, ki pa do sedaj še ni zanesljiv. — Do sedaj pa se je vojni minister vsled razumnega poskušanja prepričal,

požene novih in zdravih lesnih izrastkov na drugo leto, in zatem koristi veliko krepka pognojitev.

Drevo bode zatem začelo obilno roditi. Zdravim drevesom gnojiti kaže najbolje meseca julija, avgusta in septembra, to pa z gnojnico. Tako se nadomestijo hranivne snovi, za dozoritev sadja porabljene. Tudi vpliva taka pognojitev, da se sadje lepše razvija.

Bolehava drevesa pa moramo jeseni ali pozimi pomladiti in zatem poleti jim pognojiti.

Po predzadnji zimi se je pokazalo, da so drevesa poprejšnje leto obilno obrodila se posušila, med tem, ko so zraven njih stoječa nerodovitna drevesa ostala zdrava. Vzrok poglobitni utegne biti, da so rodovitna drevesa hranivne snovi, kolikor so jih imela še založenih, vse porabila in tako opešala.

Stregla so torej pomanjkanje hranivnih snovi nadomestiti, kar povzročuje živehneje delovanje vseh drevesnih organov.

Takošno delovanje pa drevo nekako vgreje in vsled tega ne more zimskega mraza tako srečno prestati, kakor nerodovito drevo, ki založenih hranivnih snovi prav vsled nerodovitnosti ni porabilo.

Onim zgoraj omenjenim rodovitnim drevesom bi bili morali po leti dobro pognojiti in zimski mraz bi njim ne bil škodoval. Pomagano bi bilo z gnojnico najlože in najboljo.

## Podučne stvari.

### Kaj naj bode iz naših hčerk?

(Ne zgrešite tega, so same zlate besede! Vred.)

Na to odgovarja nek ameriški list, kakor piše „Oekonom“, tako-le: „Privoščite svojim hčerkam pravo odgojo in pošteno šolsko izomiko. Učite jih obleko prati, gladiti (peglati), nogavice narejati in popravljati, gumbe (knofe) pravilno prišivati, lastna oblačila krojiti in napravljati ter dobre srajce izdelovati. Učite jih kruh pravilno in dobro peči; pri tem jim pa dopovejte da dobra domača kuhinja v družini veliko stroškov prihrani, katere bilo bi sicer treba ob boleznih za zdravila v lekarnico znositi. Učite jih, da ima dolar 100 centesimov, naš goldinar pa 100 krajcarjev, ter da le taisti v varčnosti napreduje („špara“), kateri manj izdaja nego prejema, da pa vsi taisti, pri katerih stroški dohodke nadkriljujejo, morajo slednjič popolno obožati in na beraško palico priti. Učite in prepričajte jih dalje, da je plačana obleka iz navadnega „katuna“ več vredna, nego svilnata, ako se pa poleg nje v dolgovihi tiči. Dopovejte jim dalje, da je en sam zdrav, okrogel in polni obraz več vreden, nego so vredni petdeseteri nalepotičeni obrazi sicer bledih, bolehavih in hirajočih krasotic. Dopovejte in prepričajte jih, da dobri, trdni in zadosta veliki črevlji tudi k zdravju dosta pripomorejo; in take nositi naj se uže v mladosti privadijo. Privadite jih praktičnega računstva, da bodo pri nakupovanju mogle točno presojati, ali se tudi cena z nakupljenimi rečmi

vjema ali ne, in se ne dale slepariti. Privadite in priučite jih prave samostojnosti, da si bodo mogle in znale tudi same pomagati, si vedile svetovati ter koristno delovati in tudi samim sebi kaj zaupati, to je: se same na svojo izurjenost zanesljivo se zanašati. Dopovejte jim dalje, da je pošten in izurjen rokodelc v svojih navadnih rokavih opasan s predprtom, če bi tudi še niti solda lastnega premoženja ne imel, več vreden, nego celi tucat na videz bogato opravljenih in imenitno oblečenih podnevnih pohajčev in — tatov — drazega časa. Priučite in privadite jih v vsem reda in snage; vadite in urite jih dalje tudi v tem, da umejo svoje prihišne vrte pravilno in koristonosno obdelovati ter jim vcepljuje veselje do proste narave. Vadite jih sploh v vseh onih delih, katera bodo za svoje javno življenje po okoliščinah — potrebovale.

Izomikajte jih, ako imate v to tudi potrebnih sredstev, v glasbi, slikarstvu in drugih umetnostih (velja le gosposkim in meščanskim starišem); pomislite pa, da so to le postranske reči, katere pravemu poklicu poštene ženske niso neobhodno potrebne. Prepričajte jih, da so divje rastoče cvetlice na prostem za vsakega kaj lepe in prijetne, kdor jih temeljito opazuje. Privadite jih navidezni lesk zaničevati ter da, kedar katera „da“ ali „ne“ reče, se to vselej tudi z njenim notranjem prepričanjem popolno vjema in s pravo resnico strinja.

Kedar so enkrat odrastle in si nameravajo zakonski stan izvoliti, dopovejte jim še posebno to, da zakonska sreča ni odvisna od navidezne zunanosti močeve, nego temveč in edino le od njegovega značaja.

Gospôskim dekletam dopovejte, da so peš-sprehodi dosta ceneji in zdravju hasljivejši, nego oni, ki se jim pravi: „na sprehod se peljemo“.

Če ste svojim hčerkam ob enem tudi njih srca blazili in v pravem pomenu besede požlahtnjevali ter jih s strahom božjim napolnili, dosegli ste vse, kar je za njih časno in večno srečo potrebnega. Pravi namen jim je in bode „pošteno gospodinjstvo“; tja tudi spadajo in tam so na svojem mestu.

Ako ste svoje hčerke po tem obrisu izomikali in so vas tudi popolno umela, morete jih, kadar in ko je čas prišel, brez vse skrbi omožiti; ne bodo vam sramote in sivih las delale.

Prava pota srečnemu zakonu znale in vedile bodo si pa z božjo pomočjo uže same potem najti.

Prosto po „Oekonomu“ posnel Venceljnov.

## Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

C. kr. deželno predsedništvo naznanilo je to trgovinski in obrtni zbornici ter jo z ozirom na nje prošnjo povabilo, da gledé na to, koliko stroškov ima nositi za prostore, njih vzdrževanje, snaženje, razsvetljava in kurjavo, oskrbo šolskega sluge in za prvo opravo zavoda s šolskimi klopmi, obešali za obleko, umivalniki itd. spoznamno s kranjskim deželnim odborom in mestnim zbo-

rom glavnega mesta Ljubljane sklone pravnomočno ter dotične izjave kolikor možno hitro sem pošlje.

Pri tem je omeniti, da bi oni, kateri bi se vdeležili s kakim doneskom, imel pravico poslati zastopnika v odbor strokovne šole.

Kar se tiče uvedbe vrbarstva v Kranjski, bode po daljni vsebini gori navedenega vis. ministerskega ukaza pri sestavljanju programa za prihodnje leto ozirati se na potovalnega učitelja Karga, ki bode poslan v Ljubljano.

Zbornica se je obrnila v tej stvari do deželnega odbora kranjskega in do mestnega magistrata ljubljanskega s prošnjo, naj se sestavi poseben odbor iz zastopnikov deželnega odbora, zastopstva deželnega glavnega mesta Ljubljane in trgovinske in obrtne zbornice, kateri bi se imel o tej stvari posvetovati in vspeh posvetovanja javiti rečenemu zastopstvu. Zbornica se je tudi v natanko utemeljeni ulogi obrnila do ravnateljstva kranjske hranilnice v Ljubljani s prošnjo, da izposluje v prid rečenim obrtnim strokam pri hranilničnem društvu, da bi podpiralo ustanoviti in vzdržavati omenjeno strokovno šolo. Ravnateljstvo kranjske hranilnice javilo je z dopisom od 21. junija t. l., br. 6000, zbornici, da važnost obstoja take strokovne šole za lesno obrtnost pripozna in da je tudi voljna, za prospeh tega podjetja priporočati glavni skupščini primerne predloge, čim ji bode naznanjeno, koliko so izjavila prinašati za ustanovitev in vzdrževanje tega zavoda oblasti, ki so na to obvezana in označena od visokega c. kr. naučnega ministerstva.

Ko sta se deželni odbor kranjski z dopisom od 10. junija t. l., br. 4005 in mestni magistrat z dopisom od 12. septembra 1887, br. 9733 izjavila za gorenji predlog, sešel se je zgoraj omenjeni posebni odbor ter se je v dveh sejah izrekel za naslednje točke:

1. Za prvo oskrbo učil, orodja, aparatov, modelov itd., za kar se bode potrebovalo po ukazu Njega Vzvišenosti gospoda ministra za uk in bogočastje od 11. marca 1887, br. 22.865 izdatkov 2400 gold., naj bi se izplačalo 1200 gold., to je polovica iz kranjskega deželnega zaklada.

2. Za tekoče stroške za učila, orodje, učno tvarino, za izrabo in pisarnične potrebšine, katere bodo po gornjem visokem ukazu iznašale na leto blizu 1000 gold., imela bi trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani donášati na leto 200 gold. ter se obrniti do kranjske hranilnice, da tudi ona prevzame na se leten donesek od 200 do 300 gold. Ako se poslednje ne bi doseglo, naj bi deželni zaklad kranjski in mestna občina prevzela po 100 gold.

3. Prostore, naznačene v gornjem visokem ukazu, oskrbeti, snažiti jih, vzdržavati v dobrem stanu, razsvetljevati, potem dajati šolskega slugo in naposled omisliti prvo opravo zavoda s šolskimi klopmi, obešali za obleko, umivalniki itd., imela bi mestna občina ljubljanska. Trgovinska in obrtna zbornica imela bi se obrniti do deželnega odbora kranjskega in do kranjske hranilnice, da bi ta činitelja pomagala mestni občini poravnati gornje stroške. Ako pa te pomoči ne bi mogla izposlovati, ima te stroške izplačevati mestna občina sama.

4. Za ustanove imela bi trgovinska in obrtna zbornica za leto 1888 vzeti v proračun znesek 300 gold. in bi imela tudi prositi deželni odbor kranjski, naj bi za ustanove dovolil znesek 600 gold. iz deželnega zaklada. Radi dovoljenja doneska za ustanove imela bi se zbornica obrniti tudi do kranjske hranilnice.

Z nadaljnim dopisom od 25. septembra t. l., br. 9628 javila je c. kr. deželna vlada zbornici, da je Njega Vzvišenost gospod naučni minister naznanil z visokim ukazom od 22. septembra 1887, ad br. 22.865, ako bi vspeh obravnav, kakor se je nadejati, bil ugoden, da bi se ta strokovna šola mogla ustanoviti ne še le začetkom šolskega leta 1888/89, kakor se je namerjalo izprva, ampak uže o veliki noči 1888.

## Iz deželnih zborov.

### Deželni zbor kranjski.

V prvi seji, dne 24. novembra t. l., otvoril je deželni glavar grof Thurn deželni zbor s primernim nagovorom povdarjajoč potrebo štedenja v deželnem gospodarstvu in je končal s trikratnim slava-klicom na cesarja, kateri je glasno odmeval po zbornici. — Potem rešil se je sledeči dnevni red:

1. Otvorenje deželnega zbora.
2. Oblubovanje novo izvoljenih deželnih poslancev.
3. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
4. Volitev dveh rediteljev.
5. Volitev dveh verifikatorjev.
6. Volitev finančnega odseka 11 članov. Predlog deželnega odbora.
7. Volitev upravnega odseka 11 članov. Predlog deželnega odbora.
8. Volitev odseka 7 članov za deželno-odborsko letno poročilo. Predlog deželnega odbora.
9. Poročilo o delovanju deželnega odbora za dôbo od 1. decembra 1886 do 15. novembra 1887.
10. Priloga 1. Deželno-kulturnega zaklada proračun za l. 1888 in računski zaključek za l. 1886. Deželnega odbora predloga.
11. Priloga 2. Deželnega odbora poročilo zastran podpor za šolske zgradbe.
12. Priloga 3. Normalno-šolskega zaklada proračun za l. 1888. Deželnega odbora predloga.
13. Priloga 4. Normalno-šolskega zaklada računski zaključek za l. 1886. Deželnega odbora predloga.
14. Priloga 5. Deželnega odbora poročilo zastran povračila za hrano in režijo v deželnih dobrodelnih zavodih.
15. Priloga 6. Gledališkega zaklada računski zaključek za l. 1886. Deželnega odbora predloga.
16. Priloga 7. Računski zaključek zaklada prisilne delavnice za l. 1886. Deželnega odbora predloga.
17. Priloga 8. Proračun zaklada prisilne delavnice za leto 1888. Deželnega odbora predloga.
18. Priloga 9. Glediškega zaklada proračun za l. 1888. Deželnega odbora predloga.

muhamedanske. V Nedždu prevladuje ločina Vahabitov, to je, reformovanih mosleminov, ostali so Suniti.

Politiški je večina Arabcev samostalna; upravljajo jih rodbinski načelniki. Turško gospostvo je samo v imenu. Do celega neodvisni državi ste imama Maskatskega in imama Sanaskega. V notranjih pokrajinah pa živé razna nomadska plemena, ki se potikajo po nepreglednih pustinjah vse do Haleba, Damaska in Bagdada. Paša damaški jim plača vsako leto gotovo vsoto denarja, da ne nadlegujejo mekanskih karavan. Pa tudi načelnik sosednjih turških pokrajin jih odškoduje zato, da ne napadajo in plenijo mirnih stanovnikov. Eno pleme teh kočevnikov, ki ima do 350.000 duš, ohranilo se je osobite čisto. Njihovi zakoni in običaji so dandanes še prav taki, kakoršni so bili s početka islama. Ta deca pustinje tedaj ni se v tem dolgem času čisto nič spremenila, ter je popolnoma ohranila samostalnost svojo sredi mogočnih držav, ki so se v njihovem sosedstvu vzdignile in propale.

(Konec prih.)

## Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Poročevalec omenja na dalje, da si je v gorenjem visokem ministerskem ukazu imenovani c. kr. potovalni učitelj Josip Karg uže to leto ogledal domače-obrtno pletenje košaric v Beričevem in vrbarstvo v Beričevem, Dolu in Dovskem, potem da je razgledal v Kočevji strokovno šolo in zemljišče za vrbarstvo ter v radovljiškem okraji nekaj zemljišč za vrbarstvo, in ker se poročilo, ki ga ima napraviti potovalni učitelj, more glasiti le ugodno, da je treba pospeševati vrbarstvo, pričakovati je odločno, da bode visoko c. kr. naučno ministerstvo izdalo kmalu za prospeh vrbarstva potrebne naredbe.

Bodoč ni dvojiti, da visoko deželno zastopstvo Kranjske in mestni zastop deželnega glavnega mesta Ljubljane vsprejmeta sklepe, kateri bi omogočili, da bi se uže mnogo let željena strokovna šola mogla otvoriti v zgoraj naznačenem času, ker je dalje nedvojbeno, da bode kranjska hranilnica pospeševala kot koristno pripoznano strokovno šolo za lesno-obrtnost in pletenje košaric; takisto so združeni odseki, posvetujoč se o tej stvari, predpostavljali, da tudi zbornica radovoljno stori vse, kar bi pospeševalo ustanovitev in vzdrževanje te obrtne šole, in to tem bolj, ker ji je itak bilo znano, da se bode ta obrtna šola le takrat ustanovila, ako se obvežejo večkrat imenovana zastopstva, h katerim je tudi zbornico prištevati, dajati potrebne doneske. Uvažujoč rečeno, stavijo se naslednji predlogi:

1. Trgovinska in obrtna zbornica za Kranjsko v Ljubljani zaveže se za tekoče stroške za učila, orodje, učno tvarino, za izrabo in pisarniške potrebščine po visokem ukazu Njega Vzvišenosti gospoda ministra za nauk in bogočastje od 11. marca 1887, br. 22.865, nannanjenem z dopisom slavnega c. kr. deželnega predsedništva od 18. marca 1887, br. 710, dati naučni upravi na razpolaganje za strokovno šolo za lesno obrtnost, ki se ima ustanoviti v Ljubljani, to je, za mizarstvo, rez-

ljarstvo, strugarstvo in pletarstvo košaric vsako leto znesek 200 gold.

2. Za ustanove, ki naj bi se podeljevala učencem strokovne šole za lesno obrtnost v Ljubljani, vsprejme se v proračun trgovinske in obrtne zbornice za l. 1888 znesek 300 gold.

3. Predsedništvu se naroča, da izposluje, da ta sklepa potrdi Nj. Vzvišenosti gospod trgovinski minister.

Zbornica je sprejela ta predlog enoglasno.

III. Gosp. zbornični svetnik Anton Klein izvešča, da se je c. kr. deželni šolski svet obrnil do deželnega odbora kranjskega, da ta javi, sporazumevši se s trgovinsko in obrtno zbornico ter z občinskim zastopom krškim, koliko bodo pojedina zastopstva dala za ustanovitev in vzdrževanje obrtne nadaljevalne šole, ki se ima ustanoviti na Krškem. Deželni odbor je javil, da bo predlagal v visokem deželnem zboru, da se dovoli donesek za rečeno šolo, ter se je obrnil do zbornice s prošnjo, naj mu naznani, koliko hoče ona doprinesti. Ker se po naučnega ministerstva visokem ukazu od 24. februarja 1883, br. 3674, dovoljuje iz državnih sredstev samo takrat doneski za obrtne nadaljevalne šole, ako se zavežejo krajevni činitelji, namreč dežela, občina ter obrtna in trgovinska zbornica donášati doneske, ker je potreba, osnovati to šolo, jasno dokazana, to misli odsek, naj bi zbornica tudi za to, kakor je uže za več drugih enakih šol dovolila doneske, dovolila kak donesek. Ker nepoplačani stroški iznašajo 413 gld. 80 kr., bode donesek 50 gold. iz zborničnih sredstev zadoščal z obzirom na to, da tudi država, dežela in občina kaj doprinesó. Uvažujoč to, predlaga odsek:

Zbornica naj poroča deželnemu odboru kranjskemu, da dovoljuje, pridržujoč si potrjenje visokega trgovinskega ministerstva, za obrtno nadaljevalno šolo na Krškem za leto 1888 znesek 50 gld.

Predlog se sprejme.

IV. Gosp. zbornični svetnik Ivan Perdán poroča, da je iz obravnavnih spisov, ki jih je poslala c. kr. deželna vlada, razvideti, da je tem bolj želeti, da se osnuje obrtna nadaljevalna šola v Škofji Loki za učence in pomočnike do dovršenega 18. leta, ker ti, izstopivši iz osnovnih šol, ostanejo brez nadaljnega dopolnilnega pouka. Število mladih obrtnih pomočnih delavcev, kateri so dolžni obiskavati nadaljevalne šole po §. 75 zakona od 8. marca 1885, drž. zak. br. 22, je v Škofji Loki 34. Ker se je mestni zastop izjavil, da je voljen prevzeti troške za opravo in kurjavo prostorov, ker je nadalje naznanil deželni odbor kranjski slavní c. kr. deželni vladi, da bode letno podpora 120 gold. in za leto 1888 tudi donesek 30 gold. za učila predlagal v visokem deželnem zboru, in ker ni dvojiti, da bode tudi visoko naučno ministerstvo dovolilo kak donesek, predlaga odsek naslednje:

Zbornica naj, pridržujoč si potrjenje visokega trgovinskega ministerstva, dovoli za obrtno nadaljevalno šolo v Škofji Loki donesek 50 gold. za leto 1888.

Predlog se sprejme.

(Dalje prihodnjič.)

limona. Po mojem mnenju je to morska kost. Prosim, povejte mi, se li dá ta bula odstraniti ali ne? (A. R. na B.)

*Odgovor:* Iz danih pojasnil ne moremo sklepati, kakšna je ta bula. Bula utegne res biti morska kost, pa ravno tako tudi jako nevarni mramor na zadnji čeljusti. Morska kost se naredi na zadnji čeljusti največ na tistem mestu, kjer otišči živino uzda ali kakova druga reč. Začenja se z oteklino, ki je trda ter se ne udaja, ki je natanko omejena in nepremikljiva, pa ni vroča in je le malokdaj boleča. Morska kostjenja rasti, če odstranimo pritisek, ki jo je povzročil. Narejena bula se pa potem ne da odstraniti, živini pa tudi nič ne škoduje. Mramor na zadnji čeljusti je, če se toliko zrahlja zadnja čeljust proti zadnjemu robu, da je videti na tem mestu oteklino, ki je trda, ne natanko omejena, večidel vrapava in boleča. Sam za se prikaže se malokdaj mramor, ampak največ z gnilobo kočnikovih korenin vred. Gnojnina predere skozi zrahljano kost in se izceja. Ako torej opazite znamenja mramorjeva, priporočamo Vam prav toplo, obrnite se do kakega skušenega zdravnika.

*Vprašanje 108.* Bi li ne bil dober pod v skednju iz tvarine, s kakeršno je potlakan v Ljubljani Hradeckega most? Ako je dobra, prosim Vas, sporočite mi, bi li ne znali s to tvarino tlakati domači delavci? Kako je tlakati in kako ceno ima ta smola? (A. R. na B.)

*Odgovor:* Tvarina, katero Vi mislite, je asfalt. Asfalt prav dobro služi za pod, a je drag. Asfaltna tla delajo na ta način, da pomešajo na vročini raztopljeni asfalt s zmletim apnencem ali kreda in s peskom ter ga potem naspó na svoje mesto. Shlajena asfaltna tla morajo biti prožna, t. j. ob vročini se morajo iztegniti, ob mrazu pa skržiti, ne da bi se naredilo kaj razpok. Koliko je vzeti posameznih reči, zavisno je od podnebja. Navadno vzamejo 20–40% asfalta, 30–40% apnenika, drugo je pa pesek. Koder menimo narediti asfaltna tla, moramo poprej svet lepo ravno poteptati in, če je treba, še zaliti z ilovico. Potem naredimo najprvo plast od cementa in šele nato, kadar je suha, asfaltno plast. Asfalt je posipati še vroč, ter potem s primernim lesom poravnati. Kje je dobiti cementa in po čem, nam ni znano, hočemo pa pozvedeti ter Vam naznaniti v prihodnji številki.

*Vprašanje 109.* Naši dve vasi (Selska in Kuplenska) imata planino in gonita živino v gozd obrtne družbe. Naši pradedje so gonili živino prosto v te gozde. sedaj pa ni več tako. Sedaj nam zapirajo gozdarji „frate“ in zapisujejo živino. Nekateri morajo več plačevati, nego če bi dajali živino na drugo planino na pašo. Ker pa vem, da plačamo „frate“ vsako leto s zemljo vred, ali ni torej to goljufija? Pot s planine drži čez „rovтарico“ (ali plano), in ne daleč proč sta še dve plani (Javor in Zaravna). Te tri plane mislim so naše, ker jih vedno uživamo. Uradnik obrtne družbe gosp. M. trdi, da smo jih izgubili uže pred štirinajstimi

leti vsled razsodbe. Ali si moremo kaj pomagati? (J. P. v S. pri Bl.)

*Odgovor:* Če si morete kaj pomagati, ne moremo Vam povedati, to bi vedel najbolj razsoditi kak odvetnik. Kolikor pa nam je znano, to je vsa reč zelo zamotana, in težko Vam bode kaj doseči. Obrtna družba se opira na gozdne postave in na razsodbe, ki so bile narejene pred štirinajstimi leti. Da so pa te razsodbe izpadle tako slabo za gorenjske kmete, krivi ste pa veliko sami.

*Vprašanje 110.* Kje dobim macesnovih sadik? (J. P. v S. pri Bl.)

*Odgovor:* Macesnovih sadik doboste pri A. Rošanu na Colu nad Vipavo in v c. kr. osrednji gozdarski drevesnici v Ljubljani. V Ljubljani doboste sadik spomladi, menim da 1000 po 2 gld. Če pa hočete zastonj dobiti sadik, morate jih prositi po c. kr. okrajnem glavarstvu.

## Gospodarske novice.

\* C. kr. kmetijskega društva v Gorici glavni odbor je imel 3. novembra sejo. Iz zapisnika, priobčenega v „Gospodarskem listu“, posnemamo naslednje ukrepe:

Po predlogu posebnega odseka je sklenil odbor, da ima društvo moralno podpirati ustanovitev vzajemnih zavarovalnic za živino, samo da zarovanje ne sme biti obligatorno, in da se imajo taka društva praviloma ustanavljati za posamezne županovine. Trajno razstavo kmetijskih strojev in kmetijskega orodja, katera je zdaj v Gorici v Linassi-jevi hiši blizu prestolne cerkve, sklenil je odbor zapreti, ker je že zadostila namenu svojemu. Predsedništvo se je pooblastilo, da ustanovi poseben odsek za vinarsko in vrtnarsko razstavo, katera ima biti maja meseca 1888 l. v Trstu. Na prošnjo kupčijske in obrtne zbornice je glavni odbor privolil v to, da bo podpiral ustanovitev sadnih in opresninskih sušilnic. V prihodnji seji se bo volil poseben odbor za priprave in uredbo deželne kmetijske razstave l. 1890. v Gorici.

## Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

V. Gospod zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča o proračunu za l. 1888. Ta proračun je proti lanskemu letu za 315 gld. večji, in sicer iz tega vzroka, ker se je za strokovno šolo za lesno obrtnost in za pletenje košaric v Ljubljani postavilo skupaj v proračun 500 gold. in se je donesek za obrtne nadaljevalne šole od 500 gold. povišal na 600 gold. ter se je zategadel za obrtni pouk vzelo v proračun skupaj 600 gold. več. Vse potrebščine iznašajo 4982 gold. 25 kr. Da bi se poravnale, predlaga odsek:

1. Potrebščina za loto 1888. odobruje se v vseh pojdinih točkah, takisto vkupna svota 4982 gld. 25 kr.

2. Da bi se poravnale potrebščine, naprositi je c. kr. deželno vlado, da bi se pobirala 2<sup>0</sup>/<sub>0</sub> doklada k polnemu pripisilu pridobitnega davka in merovine ter 1<sup>0</sup>/<sub>0</sub> doklada k polnemu prepisilu dohodarine vseh volilcev.

3. Predsedništvo naj po c. kr. deželni vladi predloži proračun potrebščin vis. c. kr. trgovinskemu ministerstvu v potrjenje.

Ti predlogi se sprejmó enoglasno.

VI. Gospod zbornični svetnik Vaso Petričič poroča o prošnji občinskega predstojništva vipavskega, da se napravi javna tehtnica v Vipavi, ter predlaga, uvažujoč, da je promet v tem kraju in iz vipavske doline v Gorico in Trst ter k postajam južne železnice zelo živahen; nadalje uvažujoč, da je v Vipavi 67 trgovcev in obrtnikov, kateri bi javno tehtnico često rabili; konečno uvažujoč, da bi rečena tehtnica dobro došla mnogim strankam, obiskujočim semnje v sodnem okraji vipavskem: zbornica naj se izreče v svoji izjavi do c. kr. okrajnega glavarstva v Postojini za napravo javne tehtnice.

Predlog je bil sprejet.

VII. Gospod zbornični svetnik Fran Ks. Souvan poroča o prošnji Ant. Müllerja iz Stoba za napravo javne tehtnice v tem kraju. Stob z okolico šteje šest tvornic in 61 trgovcev in obrtnikov. Promet s senom, apnom, moko, čreslom, lesom in z nekaterimi drugimi trgovinskimi proizvodi ni ravno mal v tem predelu ter bi javna tehtnica mnogoterniku dobro došla. Ker je prosilec dokazal v zakonu od 19. junija 1866. l., drž. zak. št. 85, zahtevano sposobnost za oskrbo tehtnice in ker nadalje občina domžalska brž ko ne ne bode zahtevala, da se jej dovoli javna tehtnica, predlaga poročevalec v imenu odsekov: Zbornica naj podpira prošnjo pri c. kr. okrajnem glavarstvu kamniškem.

Predlog je bil sprejet.

(Dalje prihodnjič.)

## Podučne stvari.

### Nasledki „šnopsa“.

#### Plahtač.

(Dalje.)

Črez teden dni pa pride Plahtač zopet v ta kraj lepo po inženirsko oblečen; sè sabo ima tudi bolj priprosto, a čedno opravljenega slugo, Robkarja. Poznal ju sedaj ni nihče ni, ker sta bila po obrazih omita in naravne barve, las pa lepo pooljenih in po gosposko razprečenih ter pravilno razčesanih brad in zavihanih brk.

Sluga je gospoda svojega jako častil ter se kazal, da ima pred njim velik „rešpekt“ in da ga zelo spoštuje.

Frice Plahtač in njegov trabant Robkar pričneta svoje novo sleparsko delo brez vseh zaprek. Plahtač je preko zemljišč premožnejših posestnikov pričel vsakokrat

tako „svojo železnico“ meriti, da bi bila temu najboljše njive, onemu najlepši travnik. tretjemu zopet sadni vrt rezala; eden bil bi moral svojo lepo in trdno zidano hišo, drugi zopet drugo gospodarsko poslopje i. t. d. zapustiti, katera bi se vsled Plahtačeve mere ob gradnji železnice morala podreti. Plahtač delal se je nasproti prošnjam prizadetih posestnikov, da naj mero železnice kako drugače vkrene, sicer precej trdega in tramastega, a dal se je slednjič vendar le tudi kaj pogovoriti. Obnašal se je pa pri vsem tem tako, kot da dela in meri vse le na strogo povelje višjih gosposk, da bode pa vendar le iz same dobrote skušal reč tako speljati, da bode po moči tudi ljudem, osobito prizadetim posestnikom tega kraja ustrezno. Tega pa, da brez dobre odškodnine od strani dotičnih posestnikov nikakor storiti ne more, ker ima pri tem veliko stroškov in bode moral iznova primerne črte za železnico po neprilичnem svetu poiskati, ter da mora po vrhu tega tudi mera sama hitro dognana biti, sicer zapade sam 2000 gl. vložene kavcije ali poročstva, kar se je, kakor se je nevedčim ljudem lagalo, ob prevzetju „tega merstva“ od njega na višjem mestu zahtevalo.

Priprosti in nevedni posestniki, se vé, da so mu vse vrjeli; so pa tudi svoje njive, travnike, sadovnjake, hiše in druga poslopja Plahtaču drago odkupovali. Vsak prizadet opeharjenec se je raje brvegal po 50, 70 in tudi do 100 gl., nego da bi mu bil po železnici najboljši svet ali pa še celó dom njegov — vničen. Prizadeti reveži so Plahtaču navedena odkupila tem raje plačevali, ker jih je z vso navidezno resnobo zagotavljal, da bode sè svojo merodajno besedo na to delal, da se jim potem slabejši svet ob času gradjenja železnice za toliko bolje odškoduje, ter da tako njemu sedaj izplačani denar v kratkem gotovo dvakrat povrnen nazaj dobé.

Plahtač bil bi svoje sleparstvo v tem kraju še dalje vganjal, a začelo mu je za petami nekako neprijetno šumeti. Neka noč vzela je njega in trabanta njegovega Robkarja, brez vsake sledi. Le svojo geometrijsko ropotijo popustil je opeharjenim posestnikom v neprijeten spomin.

Pe stranskih potih brisala sta jo Plahtač in Robkar od „svoje železnice“ proti mestu G . . . Robkar je Plahtača neprestano za mu obljubljeni plačilo nadlegoval; tolažil ga je ta, da mu v selu T . . . m, kjer bodeta prenočila, vse pošteno plača. Kmalu po „Ave Mariji“ bila sta v T . . . o dospela. V krčmi ki je bila v T . . . o dospela. V krčmi ki je bila v T . . . m edina, prenočila sta. Plahtač naroči, kolikor je po takih samotnih krajih mogoče, dobro večerjo za oba. Ta večer Plahtač tudi za pijačo štedil ni; sam pil je kaj zmerno, silil je tembolj Robkarja s pijačo. Pošten „vipavec“ pričel je pri Robkarji kmalu za Plahtača povoljno vpljivati.

(Dalje prihodnjič.)

vesnica pri Senožečah; 8. 2 drevesnici na Nanosu; 9. 2 drevesnici dvorne konjerejske naprave v Prestranku; e) v političnem okraji Kočevskem: 10. 4 drevesnici v graščinskem gozdu. Sicer pa se bodo še napravile okrajne drevesnice v političnem okraji Kameniškem, Novomeškem in Litijskem.

## Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

VIII. Gospod zbornični svetnik Vaso Petričič izvešča o vprašanji c. kr. deželnega scdišča v Ljubljani, ali A. M., lastnik gostilničarskega obrta, prodaje pivo v steklenicah v tolikem obsegu in na tak način, da prekoračuje navadni gostilničarski obrt ter da ga je v zmislu člana 4. trgovinskega zakonika zmatrati za trgovca? V poročilu se povdarja, da gostilničarski obrt ni ravno znamenit in da se nanj ne bi mogel raztezati član 10. trgovinskega zakonika, vendar pa se prodajanje piva v steklenicah izvršuje obrtno v toliki meri, da to prekoračuje mero navadnega gostilničarskega obrta ter ni dvojiti, da je A. M. v zmislu člana 4. trgovinskega zakonika zmatrati za trgovca. Poročevalec omenja potem § 7 trgovinskega zakonika in navaja, koliko ima A. M. propisanega pridobitnega davka in dohodarine ter predlaga v imenu odsekov: Zbornica naj se izreče v zmislu poročila.

Predlog je bil sprejet.

IX. Gospod zbornični predsednik Jos. Kušar nanašanja, da so se zadnje volitve za trgovinsko in obrtno zbornico vršile začetkom l. 1885. Ker po § 6. zakona z dné 29. junija 1868, l. drž. zakonika broj 85., kadar minejo tri leta, izstopi 31. decembra polovica članov po redu svojih službenih let in se ti nadomesté z novimi volitvami, zato je radi tega vkreniti vse, kar je potreba.

Ker namesto dné 16. decembra 1886 umrlega gosp. Pankracija Eichhelterja ni bilo moči nikogar poklicati v zbornico, ker je bil ta pri zadnji volitvi enoglasno izvoljen, zato je treba namesto tega nove volitve. Ker imajo vsi častiti člani po jednoliko službenih let, zato je z ozirom na § 6. rečenega zakona in z ukazom visokega c. kr. trgovinskega ministerstva z dne 26. aprila 1884, br. 14.842 potrjenega volilnega reda treba, da žreb razsodi, komu je izstopiti.

Trgovinski odsek šteje 10 članov in obrtni 14; treba bode toraj v prvem za 5 in v drugem za 7 nove volitve. Ker je umrl gosp. Eichhelter bil član obrtnega odseka, treba bode toraj v tem le za šestorico nove volitve. Ker je za trgovinski odsek voliti v dveh volilnih razredih, in sicer za volilni razred a), b) 3 člane, in za razred c) 2 člana, treba je iz 6 članov prvega izžrebat 3 in iz 4 članov drugega 2.

Ker je v obrtni odsek voliti v treh volilnih razredih, katerih prvi šteje 2, drugi 10 in tretji 2 člana, treba bode iz prvega izžrebat 1, iz drugega 5 članov. Zre-

banje v tretjem pa odpade, ker je v njem voliti jednega člana namesto umrlega člana.

Po § 7. rečenega volilnega reda je volilna komisija sestavljena iz jednega občinskega svetovalca ljubljanskega mesta in iz šestih zborničnih zastopnikov, izmed katerih pripadata dva k trgovinskemu in štirje k obrtnemu odseku, in iz zapisnikarja.

Po zgoraj imenovanem paragrafu je zbornica opravljena, političnemu deželnemu oblastvu v tem oziru predloge staviti.

Nasvetuje se toraj:

1. Žrebanje naj se vrši v zgoraj imenovanem smislu.
2. C. kr. deželni vladi naj se predlagajo naslednji člani za volilno komisijo:

a) iz trgovinskega odseka gg.: Josip Kušar in Mihael Pakič;

b) iz obrtnega odseka gg.: Ivan Baumgartner, Iv. Horak, Anton Klein in Makso Krenner.

Ti predlogi so bili sprejeti in potem se je vršilo žrebanje v prisotnosti gospoda vladnega zastopnika in gospodov zborničnih svetnikov Ivana Baumgartnerja in Vaso Petričiča. Izžrebani so bili: v volilnem razredu a/b trgovinskega odseka gospodje Franc Hren, Ivan Perdan in Franc Ks. Souvan; v volilnem razredu c trgovinskega odseka gospoda Toma Pavšler in Josip Ribič; v volilnem razredu a obrtnega odseka gosp. Makso Krenner in v volilnem razredu b obrtnega odseka gg. Oroslav Dolenc, Vekoslav Jenko, Janko Kersnik, Filip Zupančič in Jernej Žitnik.

X. Gosp. zbornični svetnik Mihael Pakič poroča o prošnji občine Kranjske Gore, da se s privilegijem od 2. avgusta 1848 za drugi ponedeljek v oktobru dovoljeni somenj z živino in blagom pridržati, odnosno, da se z naredbo c. kr. deželne vlade od 26. januarja 1887., br. 11.566 od gornjega dné na soboto pred Mihajlem predloženi semenj zopet preloži na prvotni dan, t. j. na drugi ponedeljek v oktobru. Ker je iz predloženih spisov videti, da krajevne koristi govoré za prošnjo, predlaga odsek: Zbornica naj v svoji izjavi do c. kr. deželne vlade priporoča prošnjo občine Kranjske Gore.

Predlog se sprejme.

XI. Gosp. zbornični svetnik Mihael Pakič poroča o prošnji občine Medvodske, da se jej dovoli obdržati tri semnje za živino in blago dne 3. marca, 4. septembra in 4. novembra. Da bi utemeljila to prošnjo, navaja občina, da je živinarstvo v Medvodah in sosednih občinah znatno, da bi obdržavanje semnjev osobito bilo v korist živinarjem in tudi kupcem živine ter da bi to živinarstvo le pospeševalo. Semnji bi tudi dobro došli delavcem v tamkajšnjih papirnicah in tvornicah za lesno papirščino, ker bi si ne trateč časa lahko nakupovali oblačilo in druge proizvode. Ker občine političnih okrajev Kranjskega in kamniškega, izimši občino motniško, niso ugovarjale namerjanim semnjem, a na ugovore te občine, poštrevajoč razdaljo, ni se itak ozirati, in ker je odsek mnenja, da bi semnji v Medvodah bili dobro obiskani

ter da bi olahkotili trgovino z živino in z drugimi semenjskimi proizvodi, zategadel misli, naj se tudi slavna zbornica pridruži priporočilom c. kr. okrajnega glavarstva in c. kr. kmetijske družbe, ako občine, imajoče pravico obdrževati semnje političnega okraja okolice ljubljanske: Brezovica, Studenec, Dobrova, Grosuplje, Šmartno, Zalog, Polhov Gradec, Borovnica, Vrhnika in Rakitna in mestna občina ljubljanska ne bodo priporočevale z utemeljenimi ugovori namerjanih semnjev, katere, sodeč po predloženih obravnavnih spisih, niso še do zdaj imele prilike, izjaviti se o tem. Uvažujoč navedeno, predlaga odsek: Zbornica naj se izjavi v rečenem smislu pri c. kr. deželni vladi.

Predlog se sprejme.

(Dalje prihodnjič.)

## Podučne stvari.

### Nasledki „šnopsa“.

#### Plahtač.

(Dalje.)

Ko je bil Robkar uže skoraj ob zavest, veli mu prinesti še stari „maselc“ tropinovca (Robkar bil je hud šnopsar), katerega, ko ga Robkar pokusi, tudi v dušku spiše in se pod mizo zdrsne. Se ve, da z Robkarjem sedaj družega početi bilo ni, nego ga na ob peči po tleh razgrnjen otep slame lepo spat spraviti. Plahtač plača večerjo za oba in prosi, da mu v isti sobi, kjer uže Robkar smrči, primerno posteljejo, kar se je tudi zgodilo. Ko so se vsi domači spat spravili, prižge Plahtač lampo na mizi, vzame košček papirja, na-nj zapiše Robkarju: „Nikoli več se ne vidiva, in s tem si plačan. Plahtač l. r.“ — Na to jo Plahtač sam dalje pobriše, a ne v mesto G . . . . o, kamor sta se bila z Robkarjem namenila, nego ravno v nasprotno stran. Ko se Robkarju malo alkohol iz prejšnjega večera razkadi, zbudil se je kmalu po polnoči. Čudno se mu zdi, da luč gori; vstane, kliče Plahtača, a ne glasu, ne sledi ni o njem več. Ko na mizi zapazi kos papirja, pregleda ga in zakolne na vso pretego. Hitro se napravi in jo pobriše še ves motovilast proti mestu G . . . . i ter upa kje Plahtača dohiteti. A pot s hriba doli proti dolini bila je zelo slaba, lega sama na sebi pa kaj strma in skalovita. Uže na drugem ovinku zmanjka Robkarju tal pod nogami, prekucne se in vali doli v več sežnjev globoki propad, kjer mrtev obleži. Vaški pastirji našli so še tisti teden truplo ubitega Robkarja, katero bilo je po komisiji ogledano in na pokopališči fare v Šm . . . u pokopano.

In tako bil je Plahtač nadležnega Robkarja za vselej rešen; ni se ga mu bilo več bati.

Frice Plahtač sklenil je za enkrat sleparstva svoja med ljudstvom na deželi prenehati in popustiti. Podal se je naravnost v mesto Gradec na zgorenjem Štorskem. Tu pričel je zopet na lastno roko trgovino z raznim blagom. V teku šestih let napovedal je dvakrat konkurs,

ali kakor pravimo: „faliral“ je. Ob vsaki taki priliki je pa razne upnike svoje v skupnem znesku za nekoliko tisočakov na njihnem premoženji — olahčal.

V tem mestu bilo je s tem Plahtaču za daljno trgovsko obrt za vselej odkljkalo; tudi mu ni bilo več bivati dovoljeno. Na videz revnega in ubogega iztiralo je oblastvo Plahtača po odgonu v rojstni kraj njegov. Le-sem dospevši, zginil je zopet prec potem, da nihče vedel ni, kam in kako.

Do tega časa prisleparil bil je pa Plahtač po raznih krivih potih uže pomenljivo svoto do blizu 40 tisoč goldinarjev, med katerimi je bilo pa le malo onih, koje je bil v svojih dosedanjih uže omenjenih službah na pošten način — prejel. Ves ta pomenljivi kapital vedel in znal je zviti Frice kaj spretno prikrivati; imel ga je večinoma po raznih zanesljivih hranilnicah pod raznimi izmišljenimi imeni obrestonosno naloženega.

Prav po gosposko preoblečen in tudi fiziognomično uže ves predrugačen podal se je potem zopet v glavno primorsko mesto T . . t, kjer je bil o svojem času pod izmišljenim imenom kot zavarovalni agent. Tukaj se je seznanil tudi z Beto njegovo. Kako se je to zgodilo, povem pozneje. O Plahtaču naj pa za enkrat ravno povedano zadostuje; uže samo iz tega se vidi, da je bil Frice Plahtač pravi vrag v človeški podobi.

(Dalje prihodnjič.)

## Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

74.

### Steklo.

Malokedaj pomislimo, kako važno je steklo v razvoju človeštva. Od kedaj imamo steklo, tega ne znamo. Plinij pripoveda pravljico, kako je človek prišel do stekla. Poslušajmo! Nek pot je porinil veter feniški brod na obalo v bližino ustja reke Belus. Brod je vozil sodo, in ko so hoteli brodarji na peskoviti obali zakuriti, nikjer niso našli kamna, da ga pod kotel položé. Šli so toraj na brod po kosove sode, in potem so zakurili. Kmalu so zapazili brodarji, kako se je pod ognjem, od sode in peska, napravila bela prezirna tvar, in ostroumni Feničani so se znali s to iznajdbo okoristiti. Ali tako mala množina topline, kakor se razvija na odprtem ognjišču, ne more stekla napraviti. Pravljica ta je nastala prej ko ne s tega, ker se ob omenjeni vodi nahaja jako čist pesek, kateri so razvažali za razne steklane, in ker so tudi ondi stale mnoge steklane. In da je Feničanov se oprijela pravljica, zgodilo se je menda zbog tega, ker so oni s steklom na debelo trgovali, pa tudi bili dobri steklarji.

Še preje kot Feničani so znali steklo liti Egipetci. Gotovo je, da so Egipetci lili steklo uže 1600 let pred Kr. Po njihovih grobnicah nahajajo steklenega lepotečja, na katerem se vidi, da so oni umeli steklo tudi brusiti

## Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

XII. Gospod zbornični svètnik Vaso Petričič izvešča o stvari, ki jo je izprožila slavna šopronska zbornica z naslednjim dopisom:

„Slavna zbornica! Zakona člen XXXVII. od l. 1875 razveljavil je nekoliko do tedaj pravnoveljavne naredbe o trgovinskih agentih, odnosno trgovinskih potovalcih, ali kakor jih zgoraj navedeni ogerski trgovinski zakon zove, trgovinske pooblaščenice in razširil izdatno njih pravice.

Dočim je namreč § 10. trgovinskoministerske naredbe, izdane 3. novembra l. 1852, izrekel, da ima trgovinski agent „osobito samo takrat pravico prejemati denarje, ako je to pravo v pooblastilu natanko izraženo“; določuje ogerskega trgovinskega zakona § 45.: „da je trgovinske potovalce osobito smatrati za pooblaščenice, da smejo pobirati kupnino z ene strani od prodaje, ki so jo sami sklenili, ter za to dovoljevati plačilne roke, z druge strani pa iztirjavati tirjatve svojih gospodarjev.“

Jednako naredbo nahajamo v občnem avstrijskem trgovinskem zakoniku, s 17. decembra 1862 uvedenem, kateri pravi v § 49.: Trgovinske pooblaščenice, katere upotrebljuje njih gospodar kot trgovinske potovalce za trgovino na vnanjih krajih, „smatrati je osobito za pooblaščenice pobirati kupnino od sklenjenih prodaj ali pa za to dovoljevati plačilne roke.“

To razširjanje pravic trgovinskih potovalcev moglo je biti umestno za vladajočih odnošajev za stvarjanja omenjenih zakonov — danes ni več.

Kajti zadnje desetletje bilo je za trgovino Avstro-Ogerske dōba težkih izkušenj, katerih nasledki so se pojavili na vseh stranéh.

Tudi napravi trgovinskih potovalcev niso prizanesle.

Radi neugodnih odnošajev propali trgovci poprijemajo se najraje te vrste zaslužka, ustrezajočega najbolj njih imenu in njih število je pomnožila še nepregledna množica mlajših trgovcev, ki niso za svojo stroko mogli najti nobene službe.

Gospodarji propalih trgovin primorani so namreč radi slabih trgovinskih odnošajev in radi občnega narodno-gospodarskega pešanja znatno zmanjšati svoje objekte, in ta brezposelna četa vrela je h kardelu trgovinskih potovalcev, kjer si je najbrž obetala zaslužka.

Nič čuda, ako se je o takih okolnostih o svojem času zaupljiva korporacija trgovinskih potovalcev pomnožila s takimi elementi, kateri ni najmanj ne zaslužijo obsežnih pooblastil, ki jim jih dajejo oboji trgovinski zakoni v zgoraj navedenih paragrafih.

Temu se je pridružila še druga teškoča.

Neprestano pešajoča trgovina, rapidno rastoči propad posrednje trgovine ter neprizanesljiva in nenasitna konkurencija omogočujejo namreč dandanes malokateri naših trgovinskih hiš, pošiljati na vsa trgovišča svoje izkušene trgovinske potovalce. Radi tega so prisiljene, ali na teh krajih stalnim ali pa tja potujočim trgovskim potovalcem poveriti svoje zastopstvo. Ti zastopniki pa

so lastnikom trgovin malokedaj osobno znani, še manj pa izkušeni v zaupnosti. Vendar pa imajo tudi oni pravico, pobirati kupno ceno od sklenenih prodaj, dovoljevati plačilne roke, celó po ogerskem trgovinskem zakonu, tudi iztirjevati vnanje tirjatve svojega gospodarja.

Nasledki vseh teh slabih odnošajev pojavljajo se v vsak dan ponavljajočih se malverzacijah in poneverjenju, katero ne mine nobenega trgovca, ki ima opraviti s trgovinskimi potovalci.

Po takem je čas, da se omeji to vedno bolj šireče se zló in da se mu upremo s prenovljenjem te naredbe ali določila od l. 1852.

Podpisana zbornica je tudi volje potegniti se za to na višjem mestu.

Ker pa taka na prenaredbo obojih trgovinskih zakonov naperjena struja more samo takrat biti uspešna, ako jo podpirajo trgovinske in obrtne zbornice obeh državnih polovic dovoljumo si prositi slavno zbornico: Naj seposvetuje o zgoraj navedenih stvaréh in naj nam po končauem posvetovanji naznani, ali se smemo pri zgoraj omenjenem koraku zanašati na častno podporo?

(Dalje prihodnjič.)

## Podučne stvari.

### Nasledki „šnopsa“.

(Dalje.)

Beta.

Beta bila je hči revnih in ubožnih gostaških starišev; v trgu Predkotji zagledala je beli dan; bratov in sestic ni imela nobenih. Prec v njeznih otročjih letih njenih vzbujala se je v njej strast nečimurnosti in napa. Starišev svojih ni kaj prida ubogala; bila je uže ob tem času prava trmasta nepokornica. K molitvi moralala sta jo skrbni oče in dobra mati vselej siliti. S talentom bila sta jo pa Bog in narava precej dobro obdarovala. Obiskovala je dobro redno domačo večrazredno šolo skoz ves postavno predpisani čas; napredovala je v vseh drugih predmetih prav povoljno, le do veronauka ni imela nikoli kakega posebnega veselja; učila se ga je le, ker je bila k temu ravno primorana.

Dovršivša domačo šolo, znala in umela je dobro brati, računati in spisovati, a tudi v ženskih ročnih delih je bila med svojimi sovrstnicami ena boljših.

Ker je oče in mati doma potrebovala nista, osobito pa, ker jima je bila vedno nepokorna, sklenila sta, jo k tujim ljudem v službo dati, da se tako privadi malo pokorščine ter sama poskusi, kako se potrebni krnhek služi in jé. Dekle, takrat staro 13 let, bilo je tega zeló veselo. Ne dolgo potem in prilika je tu, da oče Beto sam v mesto T...t popelje ji sluzbe poiskati. Ker je bilo dekle prav čedne in krepke postave, bistrih oči ter v najpotrebnejših vedah tudi precej dobro podkovano, posrečilo se je očetu brez posebne težave ji pri poštenu družini službo pestrnje vdobiti. Dekle bilo je živo in urno kot frtavka; čudo toraj ni bilo nobeno, da si je